Ast?m ve Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Uyku Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ast?m ve Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Uyku Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17056

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ast?m ve Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Uyku Ölçe?i, 2011 y?l?nda Ezgi Ayhan taraf?ndan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle Ast?m ve Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? (KOAH) tan?s? alm?? bireylerin uyku kalitesini ve solunum rahats?zl?klar?ndan kaynaklanan uyku bozukluklar?n? de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, KOAH hastalar? üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Ölçe?in geli?tirilme süreci, psikometrik aç?dan sa?lam bir yap? sunmay? hedeflemi? olup, özellikle faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumunu test etmeye odaklanm??t?r. Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in, kronik solunum yolu hastal?klar?n?n uyku üzerindeki etkilerini ölçmek için uygun ve tutarl? bir araç oldu?u gösterilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Ast?m, KOAH, Uyku Ölçe?i, Kronik Solunum Hastal???, Psikometri, Güvenirlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Ezgi Ayhan

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Ast?m ve KOAH hastalar?n?n ya?ad??? uyku problemlerini standardize edilmi? ve bilimsel yöntemlerle geçerli?i kan?tlanm?? bir ?ekilde ölçmektir. Kronik solunum yolu hastal?klar?, gece semptomlar?n?n artmas? nedeniyle uyku kalitesini ciddi ?ekilde bozabilmektedir. Bu ölçek, klinik uygulamalarda ve ara?t?rmalarda bu bozukluklar?n ?iddetini tespit etmek için spesifik bir araç sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Bu geli?tirme çal??mas? ayn? zamanda, mevcut uluslararas? uyku ölçeklerinin kronik akci?er hastalar?na özgü zorluklar? ne ölçüde yans?tt???n? incelemek ve bu özel popülasyonun ihtiyaçlar?na cevap verecek, kültürel olarak uyarlanm?? bir enstrüman sunmak hedefini ta??m??t?r.

Yap?

Ast?m ve Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Uyku Ölçe?i, kronik solunum yolu hastal?klar?n?n uyku üzerindeki etkile?imini ölçen psikolojik bir yap?y? temsil eder. Bu yap?, genellikle hastal?k semptomlar?n?n (nefes darl???, öksürük vb.) uyku ba?lang?c?na, uyku sürdürülmesine ve genel dinlenmi?lik hissine olan etkilerini kapsar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in, hastalar?n gece boyunca ya?ad??? subjektif uyku kalitesini, uyanma s?kl???n? ve solunumla ili?kili rahats?zl?k düzeylerini tek bir faktör veya birden fazla alt boyutta ele alacak ?ekilde tasarland??? anla??lmaktad?r. Kullan?lan istatistiksel yöntemler (Do?rulay?c? Faktör Analizi ve Yap?sal E?itlikler), ölçülen yap?n?n teorik olarak belirlenen faktörlerden olu?up olu?mad???n? veya gözlenen de?i?kenlerin ba??ms?z bir biçimde faktörle?ip faktörle?medi?ini anlamay? amaçlam??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, özellikle yap? geçerli?ine odaklanm??t?r. Çal??mada, teorik olarak belirlenen faktörlerin gözlenen de?i?kenlerden ba??ms?z bir ?ekilde faktörle?ip faktörle?medi?ini belirlemek amac?yla Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Bu, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ve Yap?sal E?itlik Modellemesi (YEM) çal??malar?ndan önce, ölçe?in temel boyutlar?n? ke?fetmek için at?lan önemli bir ad?md?r.

Faktör analizlerinin uygulanabilirli?i aç?s?ndan kritik bir ölçüt olan örneklem büyüklü?ü de detayl?ca incelenmi?tir. Güvenilir faktör sonuçlar? elde etmek için genel olarak önerilen de?i?ken ba??na on gözlem (1:10) oran? esas al?nm??t?r. Bu çal??mada 7 madde ve 97 ki?i ile oran 13.86 olarak hesaplanm??t?r (97 ki?i / 7 madde = 13.86). Bu bulgu, örneklem büyüklü?ünün elde edilen sonuçlar?n genellenebilirli?i ve kararl?l??? aç?s?ndan yeterli oldu?unu ve geçerlik analizleri için uygun bir zemin sa?lad???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik düzeyi, Cronbach Alfa Katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Çal??ma sonucunda, ölçe?in genel Cronbach Alfa katsay?s?n?n **0.87** oldu?u tespit edilmi?tir. Bu de?er, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda ba?ar?l? oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, madde-toplam puan korelasyon de?erleri de incelenmi?tir. Baz? maddelerin korelasyonunun dü?ük oldu?u belirtilmi? olsa da, bu maddelerin korelasyon de?erlerinin kritik de?er olan 0.30'dan yüksek oldu?u saptanm??t?r. Bu durum, ölçekte sorunlu veya at?lmas? gereken bir maddenin bulunmad???n? ve tüm maddelerin ölçe?in bütününe anlaml? katk? sa?lad???n? teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için hem Aç?klay?c? Faktör Analizi hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi ve Yap?sal E?itlik Modellemesi gibi ileri istatistiksel teknikler kullan?lm??t?r. Aç?klay?c? faktör analizinin kullan?lmas?n?n temel nedeni, teorik olarak belirlenen faktörlerin (gözlenen de?i?kenlerden olu?an) birbirlerinden ba??ms?z bir ?ekilde faktörle?ip faktörle?medi?ini

ARABPSYCHOLOGY.COM

anlamakt?r.

Faktör analizinde örneklem büyüklü?ünün uygunlu?u temel bir ön ko?uldur. Çal??ma, de?i?ken ba??na gözlem oran?n? (1:10) a?arak (13.86:1) faktör yap?s?n?n kararl?l???n? desteklemi?tir. Bu metodoloji, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü kan?tlamak ve solunum hastalar?ndaki uyku bozuklu?u yap?s?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini göstermek için sa?lam bir zemin olu?turmu?tur.

Araç Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Bildirilmemi?tir (Likert tipi veya evet/hay?r yan?t format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r).

Language Available: Türkçe

Population Group: Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? (KOAH) ve Ast?m hastalar?.

Age Group: Yeti?kin (Çal??ma KOAH hastalar? üzerinde yap?ld??? için).

Population Details: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 97 ki?i üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Psikometrik analizler AFA, DFA, Yap?sal E?itlik Modellemesi ve iç tutarl?l?k analizi (Cronbach Alfa) içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ezgi Ayhan, Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Madde-Toplam Korelasyon, Psikometrik Özellikler, Akci?er Hastal???, Uyku Kalitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Ezgi Ayhan (Sorumlu Yazar). Çal??ma adresi: Atatürk Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Erzurum (2011).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2011

?zinler ve Ücret: Yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m için sorumlu yazar Ezgi

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ayhan veya tez dan??man?ndan izin al?nmas? önerilir.

Kaynaklar

Ayhan, E. (2011). *Ast?m ve Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Uyku Ölçe?inin kronik obstrüktif akci?er hastal???nda geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
Tez kayd?na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr.
Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: astim-ve-kronik-obstruktif-akciger-hastaligi-uyku-olcegi-toad.pdf

Ast?m ve Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Uyku Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Orijinal teze ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM